

Govor šefa Delegacije EU u Srbiji, ambasadora Sema Fabricija na 18. srpskom ekonomskom samitu

Uvaženi predsedavajući, panelisti i poštovani gosti,

- Dozvolite da se prvo zahvalim na pozivu za učešće u 18. srpskom ekonomskom samitu – događaju koji s godinama dobija sve veći značaj.
- U svom izlaganju ću se fokusirati na ono što je bila tema jutrošnjeg doručka lidera EU – Zapadni Balkan: Stabilizacija i integracija – odnosno:
  - Najvažnija dešavanja u pogledu proširenja EU u 2018.
  - Ekonomski napredak Srbije na putu ka EU

Najvažnija dešavanja u pogledu proširenja EU

- Evropska perspektiva Srbije i regiona je jasna već neko vreme unazad, a poruka EU je dosledna: **budućnost Zapadnog Balkana je u EU, pri čemu uslovljenost i pristup zasnovan na zaslugama ostaju temelj pristupnog procesa** što je u političkom, bezbednosnom i ekonomskom interesu same EU.
- EU je ove godine razjasnila neke veoma važne principe budućih proširenja i obnovila posvećenost proširenju usvajanjem Strategije za Zapadni Balkan i potpisivanjem Sofijske Deklaracije.

- Evropska komisija je usvojila Strategiju za Zapadni Balkan u februaru i u njoj je Srbiju prepoznala kao predvodnika u procesu proširenja. To je označilo **jasnu političku posvećenost proširenju**. Proširenje ostaje jedna od ključnih politika EU.
- EU je po prvi put zemljama Zapadnog Balkana dala indikativni vremenski okvir za pristupanje Uniji. Vrata EU su otvorena za dalje proširenje; međutim, **perspektiva članstva do 2025. je izuzetno ambiciozan cilj i u potpunosti zavisi od uspeha Srbije u sprovođenju ključnih reformi**. Ukratko, taj datum nije obećanje, već ohrabrenje.
- Reforme, a naročito one u oblasti vladavine prava, moraju biti sprovedene odmah. Kriterijumi politike proširenja su jasni i neće se menjati. Nema prečica na putu ka EU. Moram da naglasim da **kredibilna perspektiva proširenja zahteva snažnu političku volju, verodostojne napore i održive reforme kao i definitivna rešenja za sporove sa susedima**.
- Sofijska Deklaracija je usvojena u maju. U njoj je potvrđena posvećenost evropskoj perspektivi regiona.
- Na inicijativu bugarskog predsedavanja Evropskom unijom, u Sofiji je održan samit EU-Zapadni Balkan, prvi od Solunskog samita 2003.

- Postoji posvećenost i postoje konkretne inicijative koje prate Zapadni Balkan na putu ka EU, čiji je cilj jačanje saradnje u oblasti povezivanja, bezbednosti i vladavine prava.
- Kada Srbija bude pristupila EU, imaće nedvosmiljenih prednosti: pristup značajanim fondovima, poput strukturnih i kohezionih fondova; učešće u procesu donošenja odluka o najuspešnijem regionu; kao i prednosti političkog i ekonomskog uticaja EU u svetu. Ali želim da istaknem da je **proces transformacije koji vodi ka članstvu u EU još važniji**. Jer se u okviru tog procesa odigravaju ključne društvene promene od kojih najveće koristi imaju građani.

Ekonomski napredak Srbije

- Godišnji izveštaj o Srbiji za 2018. je objavljen u aprilu i u njemu je naznačeno da je **napredak Srbije tokom perioda izveštavanja varirao od oblasti do oblasti**. Sada počinjemo sa pisanjem izveštaja za 2019.
- Politički deo je i dalje najzahtevniji, a tu su i ozbiljne zabrinutosti koje izazivaju obim političkog uticaja na pravosuđe, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala te sloboda izražavanja.
- Ja ću se danas, imajući u vidu oblast kojom se bavi ovaj događaj, usredsrediti na ekonomski deo izveštaja za koji odmah mogu da kažem da ide na bolje.

- **Prepoznamo posvećenost srpskih vlasti stvaranju funkcionalne tržišne ekonomije i značajnom napretku u sprovođenju ekonomskih reformi, obezbeđivanju makroekonomske i fiskalne stabilnosti** (npr. budžetski deficit, dobar učinak u prikupljanju prihoda). Inflacija je zaustavljena, cene su stabilne. Želim da istaknem i impresivne podatke iz 2018: ekonomski rast od blizu pet odsto, budžetski deficit, povećanje trgovine i investicija.
- Ima napretka i u unapređenju poslovnog okruženja. Uprkos tome, problemi poput korupcije, visokog udela sive ekonomije (procenjuje se da je taj udeo 30 odsto BDP-a) i parafiskalnih nameta, ostaju nerešeni.
- U izveštaju i smernicama se takođe ističe potreba za ubrzanjem **restrukturiranja velikih javnih preduzeća** kako bi se povećao njihov doprinos privrednom rastu. Treba napomenuti da je od prethodnog izveštaja ostvaren izvesni napredak koji će svakako biti istaknut u narednom izveštaju.
- Sve gorepomenuto je u tesnoj vezi sa jednim od osnovnih stubova pristupnog procesa, **reformom državne uprave**, koja je od presudnog značaja za jačanje upravljanja na svim nivoima. To obuhvata podizanje kvaliteta i odgovornosti administracije, jačanje profesionalizma, depolitizaciju i transparentnost, transparentnije upravljanje javnim finansijama i bolje usluge za građane. Treba pronaći i pravi balans između centralne, regionalne i lokalne vlasti.

- Za pristupni proces je izuzetno važno **da se očuva zamah ekonomskih reformi** kao i da se nastavi sa postizanjem rezultata.
- **Pristupni proces je zahtevna vežba koja podrazumeva istovremeno sprovođenje političkih i ekonomskih reformi.** Nedovoljna razvijenost privatnog sektora je najbolji primer: njega koče nedostaci u oblasti vladavine prava i pravične konkurencije. Reforme su neophodne, ali ne kao spisak sa kog će se precrtavati odrađene stavke, već kao promena koja će rezultirati ekonomskim razvojem, otvaranjem radnih mesta i poštovanjem osnovnih prava.
- U ovom trenutku je otvoreno 14 od 35 poglavlja, od kojih su dva privremeno zatvorena. Sada čekamo da vidimo koliko će ih biti otvoreno tokom austrijskog predsedavanja – njihov broj će odraziti procenu država članica o napretku Srbije u sprovođenju ključnih reformi u oblasti vladavine prava.
- Primer Srbije, kao najveće i najznačajnije zemlje u regionu, može da posluži kao ohrabrenje čitavom regionu.

Zaključak

- Dozvolite da završim time što ću reći da je priča o EU i Srbiji priča o sve bližem prijateljstvu koje će na kraju dovesti do pristupanja Srbije EU. U proteklih nekoliko godina smo već postigli izvanredne rezultate.

- Naše privredne veze su snažnije nego ikada. Naša trgovina neprestano raste. Pomenuću najnovije podatke: **EU je i dalje najveći trgovinski partner Srbije**. Srbija na tržište EU izvozi 66 odsto svojih proizvoda, dok iz EU uvozi 62 odsto ukupnog uvoza. **Vrednost izvezenih proizvoda iz Srbije u EU je u proteklih devet godina više nego udvostručen**, zahvaljujući Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.
- EU nastavlja da bude strani investitor broj jedan (73 odsto ukupnih SDI od 2010) i najveći donator u Srbiji (200 miliona evra bespovratne pomoći godišnje). Naša bezbednost je sve povezanija, a naše spoljne i bezbednosne politike sve usklađenije. **Uprkos napretku, pred nama je još mnogo posla.**
- Srbija sada mora pod hitno da preduzme mere u ključnim oblastima privrede koje sam naveo te da istovremeno rešava ozbiljna politička pitanja.
- **Pristupni proces bi za Srbiju trebalo da bude najvažniji prioritet.** Pristupni proces Srbije može biti uspešan samo ako postane **nacionalni projekat** koji okuplja sve društvene snage.

Hvala na pažnji.